

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **T. F.**, zast. JUDr. Janem Kočím, advokátem, se sídlem Karolíny Světlé 1013/14, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 11. 2007, č. j. 10 Ca 195/2006 - 42,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 28. 4. 2006, č. j. OSZ-434/SE-Dv-2006, náměstek ministra vnitra zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí ředitele odboru sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra ze dne 10. 3. 2006, č. j. OSZ-128261-2/VD-Je-2006, kterým byl žalobci od 1. 11. 2005 přiznán příspěvek za službu ve výši 8103 Kč měsíčně a tento příspěvek byl od 1. 1. 2006 zvýšen na 8428 Kč měsíčně s tím, že doplatek ve výši 41 490 Kč žalobce obdrží v měsíci dubnu 2006.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, ve které namítal nezákonnost obou shora uvedených rozhodnutí a nesouhlasil se závěry správních orgánů týkajícími se jeho posledního hrubého měsíčního příjmu. Konstatoval, že ustanovení § 76 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 287/2002 Sb. je v rozporu se zákonem České národní rady č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o služebním poměru“), a jeho posledním hrubým

měsíčním služebním příjmem ve smyslu § 117 odst. 2 tohoto zákona je příjem za měsíc říjen 2005, který činil 44 819 Kč. Žalobce nesouhlasil ani s výpočtem celkové doby jeho služby, která podle jeho názoru činí 19 a nikoliv 15 let, neboť se započítává základní vojenská služba (od 29. 9. 1980 do 27. 9. 1982), doba výkonu funkce příslušníka Sboru ozbrojené ochrany železnic (od 1. 3. 1988 do 28. 5. 1992), doba členství ve Službě železniční policie (od 29. 5. 1992 do 31. 12. 1993) a doba výkonu služby příslušníka Policie České republiky (od 1. 1. 1994 do 31. 10. 2005). Žalobce poukázal na ustanovení § 44 zákona č. 230/1992 Sb., o Federální železniční policii, a doplnil, že podle rozkazu ředitele Federální železniční policie č. 24 ze dne 14. 8. 1992 nebylo jeho zaměstnání ukončeno, ale byl převeden do jiné organizace, která převzala všechny závazky, včetně závazku započítat tuto dobu do celkové doby trvání zaměstnání. Tato skutečnost byla zohledněna v rozhodnutí policejního prezidenta ze dne 12. 1. 2006, č. 115, proto považoval žalobce za nepochopitelné, jak může stejný právní subjekt postupovat rozdílně při uplatnění stejných právních norem. Žalobce vyjádřil přesvědčení, že příspěvek za službu činí 29 % a nikoliv 20 % uvedených v napadeném rozhodnutí. Navrhl, aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 22. 11. 2007, č. j. 10 Ca 195/2006 - 42, zrušil rozhodnutí náměstka ministra vnitra ze dne 28. 4. 2006, č. j. OSZ-4-34/Se-Dv-2006, věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení a uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení. V odůvodnění rozsudku soud uvedl, že zákonem o služebním poměru byla stanovena základní pravidla pro přiznání příspěvku za službu, Ministerstvu vnitra bylo ustanovením § 121 tohoto zákona svěřeno zmocnění upravit obecně závazným právním předpisem podrobnosti o nárocích souvisejících se skončením služebního poměru, jež bylo naplněno vydáním vyhlášky č. 287/2002 Sb., kterou se upravují některé podrobnosti o nárocích souvisejících se skončením služebního poměru. Skutečnost vyplývající z § 117 zákona o služebním poměru, že příspěvek za službu se vyměřuje z posledního hrubého měsíčního služebního příjmu policisty před skončením služebního poměru nebo, jestliže je to pro něj výhodnější, z jeho průměrného hrubého měsíčního služebního příjmu za posledních 12 měsíců před skončením služebního poměru, není podle soudu v rozporu s úpravou ve vyhlášce č. 287/2002 Sb., která následně zpřesnila obecnou právní úpravu obsaženou v zákoně. Smyslem a cílem tohoto upřesnění bylo upřednostnění prvku ochrany před případnou nahodilou možností pohybu proměnlivých složek a odměn; jinými slovy tato upřesňující právní úprava slouží k odstranění náhodného prvku při stanovení průměrného výdělku. Soud neshledal tuto úpravu nikterak diskriminující, neboť není namířena vůči žádnému konkrétnímu subjektu, ale je stanovena v obecné rovině tak, aby co nejvíce eliminovala možnost nahodilého zvýšení či snížení vyměřovacího základu, což odpovídá principu spravedlivého a rovného přístupu ve vztahu ke konkrétním adresátům tohoto dávkového plnění ze strany státu. Soud naopak shledal důvodnou námitku žalobce proti tomu, že správní orgány mu odmítly započítat do celkové doby služby období od 1. 3. 1988 do 28. 5. 1992, kdy byl příslušníkem Sboru ozbrojené ochrany železnic. Soud citoval ustanovení § 9a, § 9b a § 9c zákona č. 51/1964 Sb., o dráhách, ve znění účinném k 28. 5. 1992, ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 68/1989 Sb., o organizaci Československé státní dráhy, ve znění účinném k 28. 5. 1992, ustanovení § 44 zákona o Federální železniční policii, a ustanovení čl. IV odst. 1 a 2 zákona č. 326/1993 Sb. Spornou otázkou podle soudu bylo, zda lze pracovněprávní vztah žalobce jako příslušníka Sboru ozbrojené ochrany železnic (od 1. 3. 1988 do 28. 5. 1992) shledat

započítatelným do celkové doby služby, z níž se odvíjí nárok na příspěvek za službu. Soud nejprve řešil charakter pracovněprávního vztahu žalobce k jeho zaměstnavateli v rozhodném období. Konstatoval, že Sbor ozbrojené ochrany železnic byl zřízen zákonem o drahách a jeho základním úkolem bylo chránit plynulost a bezpečnost železničního provozu, objekty a zařízení, veřejný pořádek a bezpečnost osob i majetku v obvodu celostátních drah. Jednotlivé složky sboru zřizovalo federální ministerstvo dopravy, které určovalo početní stavy, výzbroj a výstroj sboru, zásady jeho organizace, jakož i zásady výcviku a výkonu služby jeho příslušníků, a to v dohodě s federálním ministerstvem vnitra a federálním ministerstvem národní obrany. V § 9b zákona o drahách byla upravena práva příslušníků Sboru ozbrojené ochrany železnic (zjišťovat totožnost, předvést osobu a odevzdat ji příslušníku Sboru národní bezpečnosti nebo ji propustit, přesvědčit se, zda předváděná osoba není ozbrojena, případně zbraň odebrat) včetně povinnosti při zákroku užít slov „jménem zákona“, pokud to povaha zákroku vyžaduje a okolnosti dovolují. K oprávněním příslušníků sboru patřilo použití hmatů a chvatů sebeobrany, kapesního slzotvorného prostředku, obušku, pout, služebního psa, úderu zbraní, výstrahy a varovného výstřelu do vzduchu. Zákonem bylo dále přesně stanoveno, za jakých podmínek byl příslušník sboru oprávněn použít střelnou zbraň. O těchto zákrocích se sepisoval protokol. Sbor ozbrojené ochrany železnic byl jednou ze složek Československých státních drah, od nabytí účinnosti zákona o Federální železniční policii (dne 29. 5. 1992) se považoval za železniční policii a příslušníci sboru se stali policisty železniční policie, pokud se ve lhůtě 30 dnů od nabytí účinnosti zákona nerozhodli jinak. Městský soud v Praze vyslovil názor, že správný výklad ustanovení § 44 odst. 2 zákona o Federální železniční policii zahrnuje nejen započtení pracovního poměru příslušníka Sboru ozbrojené ochrany železnic v plném rozsahu pro účely úpravy služebního poměru, nýbrž i pro účely nároků souvisejících se skončením služebního poměru, neboť toto ustanovení neobsahuje žádné omezení toliko pro účely úpravy služebního poměru. Byť je pojmově předmětný příspěvek označen jako příspěvek za službu a žalobce od 1. 3. 1988 od 28. 5. 1992 nevykonával služební činnost ve služebním poměru, ale v pracovním poměru, nemůže být tato skutečnost sama o sobě překážkou v přiznání příspěvku. V § 153 odst. 1 zákona o služebním poměru jsou uvedeni ti, u nichž platí výjimka, pro kterou se do doby trvání služebního poměru rozhodné pro přiznání příspěvku za službu započítávají doby, pokud byly započteny podle dosavadních předpisů; mezi uvedenými dobami nejsou příslušníci Sboru ozbrojené ochrany železnic. Městský soud v Praze zdůraznil, že ačkoliv je nesporné, že poměr příslušníků Sboru ozbrojené ochrany železnic byl pracovním, a nikoli služebním poměrem, obsahem a náplní práv a povinností z něho vyplývajících měl nepochybně blíže ke služebnímu poměru. Zákonem o Federální železniční policii byl tento sbor změněn na železniční policii. Účelem tohoto zákona bylo umožnit na základě přechodných ustanovení plynulý přechod pracovníků z pracovního poměru u sboru do služebního poměru u železniční policie. Tomuto účelu slouží i citované ustanovení § 44 odst. 2 zákona, které garantovalo, že se příslušníci sboru, pokud se ve lhůtě 30 dnů nerozhodli jinak, stali policisty železniční policie a pro účely úpravy služebního poměru se pracovní poměr příslušníka Sboru ozbrojené ochrany železnic započítává v plném rozsahu. Omezení, že tomu tak je pouze v případě, že byl nárok založen podle dosavadních předpisů, zde obsaženo není. Městský soud v Praze uzavřel, že při výpočtu příspěvku za službu je třeba podle § 44 odst. 2 zákona o Federální železniční policii započítat i období, kdy byl příslušníkem Sboru ozbrojené ochrany železnic. Správní orgány se dopustily nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky, a proto Městský soud v

Praze shledal žalobu důvodnou a podle § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Namítal nezákonnost posouzení právní otázky započtu doby konání služby pro nárok na příspěvek za službu, když mu soud uložil započítat i dobu trvání zaměstnání žalobce u Sboru ozbrojené ochrany železnic od 1. 3. 1988 do 28. 5. 1992. Možnost započtu doby zaměstnání u tohoto sboru zákonem o služebním poměru ani vyhláškou č. 287/2002 Sb. upravena není. Podle stěžovatele musí být zápočet doby konání služby pro nárok žalobce na příspěvek za službu k datu 1. 11. 2005 prováděn podle právních předpisů platných a účinných k tomuto datu (zákon o služebním poměru, vyhláška č. 287/2002 Sb.), nikoliv podle zákona o Federální železniční policii, zrušeného dnem 31. 12. 1993. Podle tohoto zákona ke dni jeho účinnosti (29. 5. 1992) byla v případě žalobce provedena pouze evidence doby trvání zaměstnání u Sboru ozbrojené ochrany železnic, přičemž nebylo vůbec prokázáno, že byl od 1. 3. 1988 do 28. 5. 1992 příslušníkem tohoto sboru. Bylo prokázáno jen trvání jeho zaměstnání u uvedeného sboru, ve kterém žalobce nemusel být „příslušníkem“. Stěžovatel konstatoval, že doba zaměstnání u Sboru ozbrojené ochrany železnic není dobou rozhodnou pro nárok na příspěvek za službu uvedenou zákonem o služebním poměru ani vyhláškou č. 287/2002 Sb. Poukázal na to, že právní názor Městského soudu v Praze uvedený v napadeném rozsudku je v rozporu se závazným právním názorem téhož soudu v obdobné věci, například v rozsudku ze dne 14. 9. 2006, č. j. 12 Ca 68/2006 - 34. V tomto případě soud závazně rozhodl, že nemůže být pro nárok na příspěvek za službu započítán pracovní poměr celníka za dobu před 1. 7. 1997 (před novelou celního zákona, podle které se celníci stali příslušníky podle zákona o služebním poměru obdobně jako bývalí příslušníci Sboru ozbrojené ochrany železnic) - soud trval na tom, aby zápočet doby konání služby pro nárok na příspěvek za službu byl prováděn jen podle platného a účinného právního předpisu. Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. V kasační stížnosti se stěžovatel dovolává důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle kterého lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil následující skutečnosti podstatné pro rozhodnutí o kasační stížnosti. Dne 31. 10. 2005 skončil služební poměr žalobce uvolněním podle § 105 zákona o služebním poměru. Dne 6. 12. 2005 byla orgánu sociálního zabezpečení doručena žádost žalobce o příspěvek za službu od 1. 11. 2005, v níž žalobce oproti předtištěným údajům doplnil dobu zaměstnání u Sboru ozbrojené ochrany

železnic od 1. 3. 1988 do 28. 5. 1992 (ověřeno podle rozhodnutí policejního prezidenta č. 115 ze dne 12. 1. 2006) a opravil rozpis složek svého posledního hrubého měsíčního služebního příjmu.

Rozhodnutím ze dne 10. 3. 2006, č. j. OSZ-128261-2/VD-Je-2006, ředitel odboru sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra přiznal žalobci od 1. 11. 2005 příspěvek za službu ve výši 8103 Kč měsíčně a od 1. 1. 2006 jej zvýšil na 8428 Kč měsíčně s tím, že doplatek ve výši 41 490 Kč žalobce obdrží v měsíci dubnu 2006. V odůvodnění správní orgán uvedl, že služební poměr žalobce skončil dne 31. 10. 2005 a důvod jeho skončení založil nárok na příspěvek za službu. Poslední hrubý měsíční služební příjem za měsíc říjen 2005 činil 29 776 Kč, průměrný hrubý měsíční služební příjem za posledních 12 měsíců před skončením služebního poměru činil 32 412 Kč, celková doba služby činila 15 roků. Příspěvek za službu proto tvoří 25 % průměrného hrubého měsíčního služebního příjmu ve výši 32 412 Kč, tj. 8103 Kč. Přiznaný příspěvek za službu se zvyšuje ve stejném termínu a stejným způsobem jako procentní výměra částečného invalidního důchodu.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, ve kterém namítal, že ustanovení § 76 vyhlášky č. 287/2002 Sb., z něhož napadené rozhodnutí zřejmě vychází, je v rozporu se zákonem o služebním poměru a dokonce i samo se sebou (částka 29 776 Kč není poslední příjem, měsíční příjem a v žádném případě příjem za měsíc říjen 2005). Poslední hrubý měsíční služební příjem, jak jej uvádí § 117 odst. 2 zákona o služebním poměru, je příjem za měsíc říjen 2005, který činí 44 891 Kč. Vzhledem k tomu, že žalobce vykonával od 29. 9. 1980 do 27. 9. 1982 základní vojenskou službu, od 1. 3. 1988 do 28. 5. 1992 byl příslušníkem Sboru ozbrojené ochrany železnic, od 29. 5. 1992 od 31. 12. 1993 příslušníkem železniční policie a od 1. 1. 1994 do 31. 10. 2005 příslušníkem Policie České republiky, činí celková doba služby 19 let. Všechny uvedené doby se započítávají podle § 44 zákona o Federální železniční policii, podle čl. IV zákona č. 326/1993 Sb. a podle § 153 zákona o služebním poměru. V případě žalobce proto příspěvek za službu činí 29 %.

Rozhodnutím ze dne 28. 4. 2006, č. j. OSZ-4-34/SE-Dv-2006, náměstek ministra vnitra odvolání zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil. V odůvodnění uvedl, že stěžovatel podle doložených dokladů konal službu započitatelnou pro příspěvek za službu v období od 29. 9. 1980 do 27. 9. 1982 (základní vojenská služba), od 29. 5. 1992 do 31. 12. 1992 (služba ve služebním poměru k Federální železniční policii) a od 1. 1. 1993 do 31. 10. 2005 (služba ve služebním poměru příslušníka Policie České republiky), tj. celkem 15 roků a 158 dnů. Doba od 1. 3. 1988 do 28. 5. 1992, kdy byl žalobce příslušníkem Sboru ozbrojené ochrany železnic v pracovním poměru, není dobou konání služby, kterou lze započítat do dob rozhodných pro přiznání příspěvku za službu. Pracovní poměr příslušníka Sboru ozbrojené ochrany železnic byl ke dni 29. 5. 1992 započten v plném rozsahu jen pro účely úpravy služebního poměru, a nikoliv pro účely nároků souvisejících se skončením služebního poměru příslušníka Policie České republiky. Podle § 153 odst. 1 zákona o služebním poměru uvedená doba nebyla pro nárok na příspěvek za službu započtena „podle dosavadních předpisů“ k 29. 5. 1992, k 1. 1. 1993, ani k 1. 1. 1994. Podle § 154 zákona o služebním poměru byla žalobci pro nárok na příspěvek za službu ke dni 1. 1. 1993 evidována doba konání služby ve Federální železniční policii od 29. 5. 1992 do 31. 12. 1992 a tato doba byla žalobci při přiznání příspěvku za službu od 1. 11. 2005 započtena. Podle § 75 vyhlášky č. 287/2002 Sb. je dobou rozhodnou pro nárok na příspěvek za službu

doba trvání služby započitatelná podle zákona o důchodovém pojištění. Jak vyplývá z evidenčního listu důchodového zabezpečení zpracovaného Železniční policií České republiky dne 21. 6. 1994, žalobce byl v době od 1. 3. 1988 do 28. 5. 1992 zaměstnancem této instituce ve III. pracovní kategorii a nešlo o službu započitatelnou podle zákona o důchodovém pojištění. Správní orgán uzavřel, že zápočet doby rozhodné pro nárok na příspěvek za službu podle zákona o služebním poměru se neprovádí podle § 44 odst. 2 zrušeného zákona o Federální železniční policii, podle nesouvisejícího čl. IV zákona č. 326/1993 Sb., ani podle § 153 zákona o služebním poměru. Správní orgán dále uvedl rekapitulaci posledního hrubého měsíčního služebního příjmu žalobce za měsíc říjen 2005 (29 776 Kč) a průměrného hrubého měsíčního služebního příjmu za 12 měsíců před skončením služebního poměru (32 412 Kč). Výpočet příspěvku za službu byl proveden výhodnějším způsobem, a to z průměrného hrubého měsíčního služebního příjmu za posledních 12 měsíců před skončením služebního poměru. Správní orgán konstatoval, že definice posledního hrubého měsíčního služebního příjmu není zákonem o služebním poměru upravena, upravuje ji § 76 odst. 1 vyhlášky č. 287/2002 Sb., podle kterého jsou součástí posledního hrubého měsíčního služebního příjmu složky služebního příjmu stanovené pevnou měsíční výměrou a průměr měsíčního úhrnu dalších služebních příjmů, proměnlivých složek služebního příjmu a odměn, které náležely policistovi v kalendářní roce, jenž předcházel dni skončení služebního poměru. Zákon o služebním poměru, ani vyhláška č. 287/2002 Sb. nestanoví, že posledním hrubým měsíčním služebním příjmem je příjem vyplacený nebo zúčtovaný za poslední kalendářní měsíc trvání služebního poměru. Správní orgán podotkl, že jde o vyloučení nahodilého zvýšení nebo snížení vyměřovacího základu. Při akceptování výkladu žalobce by podle správního orgánu policista, kterému v posledním měsíci trvání služebního poměru nebyl vyplacen žádný příjem, neměl nárok na příspěvek za službu. Ke stanovení podrobností o nárocích souvisejících se skončením služebního poměru bylo Ministerstvo vnitra zmocněno ustanovením § 121 zákona o služebním poměru. Byla vydána vyhláška č. 287/2002 Sb., která podle názoru správního orgánu není v rozporu se zákonem. Výpočet příspěvku za službu byl v případě žalobce proveden v souladu se zákonem o služebním poměru, napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu s platnými právními předpisy, proto odvolací orgán toto rozhodnutí potvrdil a odvolání zamítl.

Na základě takto zjištěného skutkového stavu posoudil Nejvyšší správní soud podanou kasační stížnost a dospěl k závěru, že není důvodná.

Podle § 116 odst. 1 zákona o služebním poměru *příspěvek za službu (dále jen „příspěvek“) náleží za podmínek dále uvedených policistovi, jehož služební poměr skončil uvolněním nebo propuštěním z některého z důvodů uvedených v § 106 odst. 1 písm. a), b), c) a odst. 2.*

Podle § 117 odst. 1 téhož zákona *příspěvek činí 20 % služebního příjmu, jestliže policista konal službu alespoň po dobu deseti roků. Za každý další ukončený rok této služby se příspěvek zvyšuje o 1 % služebního příjmu.*

Podle § 153 odst. 2 zákona o služebním poměru *do doby trvání služebního poměru rozhodné pro přiznání příspěvku za službu se započítávají doby, pokud byly započteny podle dosavadních předpisů, s výjimkou doby služby*

a) příslušníka Sboru národní bezpečnosti zařazeného ve složce Státní bezpečnosti na úseku s kontrarozvědným nebo rozvědným zařazením anebo ve funkci vyšetřovatele nebo náčelníka odboru a vyšší ve složce Státní bezpečnosti,

b) v ozbrojených silách se zařazením ve vojenské kontrarozvědce,

c) v ozbrojených silách se zařazením v útvaru rozvědky Československé lidové armády, pokud nebyli zařazeni ve funkcích obsluhy technických zařízení pro vojenský průzkum,

d) příslušníka Sboru národní bezpečnosti zařazeného v politickovýchovné správě (útvary) Federálního ministerstva vnitra, Ministerstva vnitra České republiky nebo Ministerstva vnitra Slovenské republiky, který přímo vykonával politickovýchovnou činnost,

e) příslušníka Sboru národní bezpečnosti zařazeného ve funkci zástupce náčelníka (velitele) pro politickovýchovnou práci,

f) příslušníka Sboru nápravné výchovy zařazeného ve funkci zástupce náčelníka správy nebo útvaru pro politickovýchovnou práci,

g) vojáka Československé lidové armády zařazeného v Hlavní politické správě Československé lidové armády, který přímo vykonával politickovýchovnou činnost nebo který byl zařazen ve funkci zástupce velitele pro politickovýchovnou práci nebo propagandisty.

Jakkoliv lze stěžovateli přisvědčit, že zápočet doby konání služby pro nárok na příspěvek za službu k datu 1. 11. 2005 musí být prováděn podle právních předpisů k tomuto datu platných a účinných, Nejvyšší správní soud nemůže přijmout závěr stěžovatele, že v daném případě nesmí být užito zákona o Federální železniční policii.

Při rozhodování o žádosti žalobce o příspěvek za službu byly správní orgány povinny vycházet z aktuálního znění zákona o služebním poměru, a to včetně ustanovení § 153 odst. 2, které upravuje zápočet dob rozhodných pro účely přiznání příspěvku za službu. Toto ustanovení výslovně odkazuje na dosavadní právní předpisy, tj. normy, který již v daném okamžiku nebyly účinné. Výluky v citovaném ustanovení taxativně vypočtené se na žalobce nevztahují, správním orgánům proto nic nebránilo započíst žalobci doby, které byly započteny podle dosavadních předpisů.

Pro zápočet doby trvání pracovního poměru žalobce u Sboru ozbrojené ochrany železnic je rozhodné ustanovení § 44 zákona o Federální železniční policii.

Podle § 44 odst. 1 zákona o Federální železniční policii Sbor ozbrojené ochrany železnic, zřízený podle dosavadních předpisů, se považuje dnem nabytí účinnosti tohoto zákona za železniční policii. Pokud se v jiných obecně závazných právních předpisech hovoří o Sboru ozbrojené ochrany železnic, rozumí se tím podle povahy věci železniční policii.

Podle odst. 2 téhož ustanovení příslušníci Sboru ozbrojené ochrany železnic se stávají dnem účinnosti tohoto zákona policisty železniční policie, pokud se ve lhůtě do 30 dnů od nabytí účinnosti tohoto zákona nerozhodnou jinak. V takovém případě se příslušníci Sboru ozbrojené ochrany železnic nestávají policisty železniční policie a jejich nároky související se změnou nebo skončením pracovního poměru se posuzují podle dosavadních předpisů. Pro účely úpravy služebního poměru se pracovní poměr příslušníka Sboru ozbrojené ochrany železnic započítává v plném rozsahu.

Z citovaného ustanovení je zřejmé, že pracovní poměr žalobce u Sboru ozbrojené ochrany železnic plynule přešel ve služební poměr u Federální železniční policie, aniž byl pracovní poměr formálně ukončen. Již toto zjištění zpochybňuje kategorický závěr stěžovatele, že dobu od 1. 3. 1988 do 28. 5. 1992 nelze žalobci pro účely příspěvku za službu započítat, neboť pracovní poměr, který se bez dalšího změnil v poměr služební, musel již před touto změnou vykazovat alespoň některé znaky služebního poměru.

Městský soud v Praze správně vyhodnotil, že v projednávané věci hraje klíčovou úlohu výklad poslední věty ustanovení § 44 odst. 2 zákona o Federální železniční policii: *Pro účely úpravy služebního poměru se pracovní poměr příslušníka Sboru ozbrojené ochrany železnic započítává v plném rozsahu.*

Správní orgány zvolily interpretaci, která klade důraz na slovní spojení *úprava služebního poměru*, a dospěly k závěru, že příspěvek za službu, jenž je nárokem souvisejícím se skončením služebního poměru, posuzovaným v době po skončení služebního poměru, nelze pod dané slovní spojení zahrnout. Takový výklad však podle názoru Nejvyššího správního soudu nemůže obstát.

Slovní spojení *úprava služebního poměru* totiž neznamena nějaké upravování či změny služebního poměru během jeho trvání, ale představuje zkrácené (a v tomto směru zavádějící) označení pro právní úpravu týkající se služebního poměru. Tento závěr jednoznačně plyne z ustanovení § 1 zákona o služebním poměru, které uvádí, že *tento zákon upravuje služební poměr příslušníků Policie České republiky (dále jen „služební poměr“)*. Od slova *upravuje* je pak odvozeno i slovo *úprava* užitá nejen v ustanovení § 44 odst. 2 zákona o Federální železniční policii, ale též v ustanovení § 139 zákona o služebním poměru a v nadpisech přechodných ustanovení téhož zákona. Jiný smysluplný význam daného slovního spojení podle názoru Nejvyššího správního soudu nelze z obsahu zákona o Federální železniční policii, ani z obsahu zákona o služebním poměru dovodit.

Nároky související se skončením služebního poměru nepochybně tvoří součást právní úpravy služebního poměru. Nejvyšší správní soud proto konstatuje, že pro účely právní úpravy služebního poměru, včetně příspěvku za službu, se pracovní poměr příslušníka Sboru ozbrojené ochrany železnic započítává v plném rozsahu. Doby trvání pracovního poměru žalobce u tohoto sboru (od 1. 3. 1988 do 28. 5. 1992) tedy musí správní orgán započítat do doby trvání služebního poměru rozhodné pro přiznání příspěvku za službu.

Namítá-li stěžovatel, že bylo prokázáno pouze trvání zaměstnání žalobce u Sboru ozbrojené ochrany železnic, ve kterém žalobce nemusel být „příslušníkem“, Nejvyšší správní soud opět zdůrazňuje, že pracovní poměr žalobce bez dalšího ex lege přešel ve služební poměr, a proto lze předpokládat, že určité znaky služebního poměru již dříve vykazoval. Městský soud v Praze se touto otázkou velmi podrobně zabýval a citoval příslušná ustanovení zákona o dráhách, jimiž byla upravena oprávnění a povinnosti příslušníka Sboru ozbrojené ochrany železnic.

Sbor ozbrojené ochrany železnic byl zřízen ustanovením § 9a zákona o dráhách s účinností od 1. 1. 1975. Jeho základním úkolem podle tohoto ustanovení bylo chránit

plynulost a bezpečnost železničního provozu, objekty a zařízení, veřejný pořádek a bezpečnost osob i majetku v obvodu celostátních drah.

Podle § 9b odst. 1 zákona o dráhách při provádění služebních úkonů, zákroků, jakož i při ostatní služební činnosti jsou příslušníci sboru povinni dbát cti, vážnosti a důstojnosti občanů i své vlastní a usilovat o to, aby občanům v souvislosti s touto činností nevznikla bezdůvodná újma a případný zásah do jejich práv a svobod nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu prováděného opatření.

Podle odst. 2 téhož ustanovení příslušníci sboru jsou oprávněni

a) požadovat na místě vysvětlení od osoby, od níž lze očekávat, že může přispět k objasnění závažných skutečností, týkajících se narušení nebo ohrožení bezpečnosti a plynulosti železničního provozu, veřejného pořádku nebo bezpečnosti života a zdraví, jakož i majetku, pokud není podezření, že jde o trestný čin nebo přečin. Vysvětlení nesmí být požadováno od toho, kdo by jím porušil zákonem uloženou povinnost mlčenlivosti, ledaže by byl této povinnosti zproštěn. Vysvětlení může odepřít ten, kdo by jím sobě nebo osobě blízké způsobil nebezpečí trestního stíhání,

b) zjišťovat v místech, která nejsou veřejnosti přístupná, totožnost osob a jejich oprávnění se v těchto místech zdržovat,

c) zjišťovat totožnost osoby, která narušuje nebo ohrožuje bezpečnost a plynulost železničního provozu, veřejný pořádek nebo bezpečnost života a zdraví, jakož i majetku, a popřípadě i osoby, která byla takovému jednání přítomna,

d) předvést osobu, která nechce nebo nemůže v místech, která nejsou pro veřejnost přístupná, hodnověrně prokázat svou totožnost, nebo která narušuje nebo ohrožuje bezpečnost a plynulost železničního provozu, veřejný pořádek, bezpečnost života a zdraví, jakož i majetku a odevzdat ji ihned příslušníku Sboru národní bezpečnosti anebo ji propustit, jakmile pominuly důvody k předvedení,

e) přesvědčit se, zda ten, jehož předvádějí, není ozbrojen, a podle povahy případu zbraň až do dalšího opatření příslušných orgánů odebrat,

f) v souvislosti s pátráním po ztracených nebo zadržovaných zásilkách se přesvědčit, zda hledaná věc není ve skladištích nebo dopravních prostředcích, popřípadě v jiných prostorech na území obvodu celostátních drah,

g) po předchozí marné výzvě k jejímu vydání odejmout předběžně věc, která by mohla být prohlášena za propadlou nebo zabranou, a ihned ji odevzdat příslušným orgánům,

h) ukládat a vybírat v blokovém řízení pokuty za přestupky.

Podle odst. 3 téhož ustanovení, zakročuje-li příslušník sboru, užije - pokud to povaha zákroku vyžaduje a okolnosti dovolují - slov „jménem zákona“.

Podle odst. 4 téhož ustanovení každý je povinen uposlechnout výzvy zakročujícího příslušníka sboru.

Podle § 9c odst. 1 zákona o dráhách příslušníci sboru jsou oprávněni v obvodu celostátních drah v zájmu ochrany drah a veřejného pořádku, zejména k odvrácení útoku na sebe nebo na jinou osobu, při služebních zákrocích proti výtržníkům a jiným nebezpečným osobám nebo k překonání odporu, který směřuje ke zmaření jejich služebního zákroku, úkonu či výzvy, jakož i k zabránění útěku předváděné osoby, použít hmatů a chvatů sebeobrany,

kapesního slzotvorného prostředku, obušku, pout, služebního psa, úderu zbraní, výstrahy a varovného výstřelu do vzduchu.

Podle odst. 2 téhož ustanovení příslušník sboru je oprávněn použít střelné zbraně jen v těchto případech:

- a) aby v případě nutné obrany odvrátil útok vedený proti jeho osobě nebo mu bezprostředně hrozící anebo útok na život jiné osoby;*
- b) aby odvrátil nebezpečný útok, který ohrožuje střežený objekt nebo stanoviště, po marné výzvě, aby bylo upuštěno od útoku;*
- c) aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet;*
- d) je-li třeba zneškodnit zvíře ohrožující život nebo zdraví osob.*

Při použití střelné zbraně jsou příslušníci sboru povinni dbát nutné opatrnosti, zejména aby nebyl ohrožen život jiných osob, a co nejvíce šetřit život osoby, proti níž služební zákrok směřuje. Pokud to okolnosti služebního zákroku dovolují, je příslušník sboru povinen před použitím zbraně použít prostředků uvedených v odstavci 1.

Citovaná ustanovení jednoznačně dokládají, že příslušníci Sboru ozbrojené ochrany železnic měli velmi podobné kompetence jako policisté, kterými se později - pokud se nerozhodli jinak - stali. Podobnost tohoto sboru s pozdější Federální železniční policií jen podtrhuje shoda ve vymezení úkolů Sboru ozbrojené ochrany železnic a úkolů železniční policie stanovených v § 2 odst. 1 zákona o Federální železniční policii.

Podle tohoto ustanovení železniční policie při zabezpečování ochrany železniční dopravy plní zejména tyto úkoly

- a) chrání bezpečnost osob a majetku,*
- b) chrání plynulost a bezpečnost železničního provozu, objekty a zařízení,*
- c) pátrá po ztracených a odcizených zásilkách a v souvislosti s tím zjišťuje a odhaluje pachatele krádeží, narušování a poškozování zásilek,*
- d) podílí se na zjišťování a objasňování příčin ohrožování bezpečnosti a plynulosti železničního provozu a spolupůsobí při výkonu státního dozoru na dráhách,*
- e) spolupůsobí při zajišťování veřejného pořádku, a byl-li porušen, činí opatření k jeho obnovení,*
- f) spolupodílí se na pátrání po hledaných osobách, zbraních, střelivu, výbušninách, drogách a odcizených věcech,*
- g) odhaluje a oznamuje příslušným orgánům přestupky,*
- h) vede evidence a statistiky potřebné k plnění svých úkolů,*
- ch) spolupracuje s mezinárodními organizacemi.*

Sbor ozbrojené ochrany železnic i Federální železniční policie byly ozbrojenými bezpečnostními sbory s úkolem chránit bezpečnost osob a majetku, plynulost a bezpečnost železničního provozu, objekty a zařízení. Příslušníci sboru navíc narozdíl od policistů železniční policie byli oprávněni ukládat a vybírat v blokovém řízení pokuty za přestupky.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu do doby rozhodné pro přiznání příspěvku za službu podle § 116 odst. 1 zákona ČNR č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky, lze zahrnout u celníka jen takovou dobu trvání pracovního poměru, při které byl celník vystaven srovnatelným podmínkám výkonu práce

příslušníků bezpečnostních sborů, a to vzhledem k většímu rozsahu jeho zákonem stanovených povinností či ohrožení života a zdraví vyplývajícím z plnění úkolů celní správy při ochraně zájmů státu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2004, č. j. 7 A 140/2002 - 46, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 328/2004, www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud má s ohledem na shora uvedené skutečnosti za to, že příslušníci Sboru ozbrojené ochrany železnic byli vystaveni srovnatelným podmínkám výkonu práce jako policisté ve služebním poměru, jimiž se později ex lege stali (pokud se nerozhodli jinak). Započítání doby trvání pracovního poměru příslušníka Sboru ozbrojené ochrany železnic do doby rozhodné pro přiznání příspěvku za službu je proto zcela v souladu s rozhodovací praxí Nejvyššího správního soudu, i s nálezem pléna Ústavního soudu ze dne 28. 2. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 9/95, publikovaného ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu pod č. 16/1996, podle kterého *příspěvek za službu i výsluhový příspěvek jsou koncipovány v právním řádu ČR spolu s jinými dávkami jako určitá kompenzace práce vykonávané ve ztížených podmínkách a určitých osobních omezeních, vyplývajících z charakteru práce v ozbrojených složkách státu. Náleží všem, kteří splnili zákonem stanovené podmínky. Jsou součástí systému dávek sociálního charakteru souvisejících s ukončením služebního poměru.*

Stěžovatel dále v kasační stížnosti poukazoval na to, že právní názor vyslovený v napadeném rozsudku je v rozporu s právním názorem, k němuž Městský soud v Praze dospěl v rozsudku ve věci sp. zn. 12 Ca 68/2006. V tomto rozhodnutí Městský soud v Praze podle stěžovatele trval na tom, aby zápočet doby konání služby pro nárok na příspěvek za službu byl prováděn jen podle platného a účinného právního předpisu. Nejvyšší správní soud tvrzený rozpor mezi těmito rozhodnutími neshledal a zdůrazňuje, že v projednávané věci Městský soud v Praze stěžovatele zavázal k tomu, aby provedl zápočet doby trvání zaměstnání žalobce u Sboru ozbrojené ochrany železnic do doby rozhodné pro přiznání nároku na příspěvek za službu. Nejvyšší správní soud opakuje, že zápočet této doby byl správní orgán povinen provést podle tehdy platného a účinného znění zákona o služebním poměru, tj. podle ustanovení § 153 odst. 2 tohoto zákona ve spojení s ustanovením § 44 odst. 2 zákona o Federální železniční policii, na které zákon o služebním poměru odkazuje. Uvedená námitka stěžovatele proto není důvodná.

Závěr Městského soudu v Praze o povinnosti stěžovatele při výpočtu příspěvku za službu započítat i období, kdy byl žalobce příslušníkem Sboru ozbrojené ochrany železnic, je naprosto správný, stejně jako výrok napadeného rozsudku a jeho odůvodnění.

Na základě výše uvedeného lze shrnout, že pracovní poměr příslušníků Sboru ozbrojené ochrany železnic sice nebyl služebním poměrem, ale svým obsahem a vymezením oprávnění a povinností příslušníků tohoto sboru se služebnímu poměru velmi blížil. Z tohoto důvodu považuje Nejvyšší správní soud za zcela spravedlivé, že doba zaměstnání u Sboru ozbrojené ochrany železnic se podle § 153 odst. 2 zákona o služebním poměru ve spojení s § 44 odst. 2 zákona o Federální železniční policii v plném rozsahu započítává do doby rozhodné pro přiznání příspěvku za službu podle zákona o služebním poměru.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že shledal kasační námitky nedůvodnými, kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. nebyl prokázán, a proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 11. 2007, č. j. 10 Ca 195/2006 - 42, jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 téhož zákona. Úspěšný žalobce žádné náklady řízení o kasační stížnosti neuplatňoval, Nejvyšší správní soud ani žádné náklady jemu vzniklé z obsahu soudního spisu nezjistil a stěžovatel v řízení nebyl úspěšný, proto Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. ledna 2009

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu